

Loith.

De burgemeester van Loith (Dijkhof), speelde een zeer dubbelzinnige rol in zake verhuur van jachtrecht tegenover Dr. Hiegersma te Loith. Verg. mijne missive dd. 3 juli 1896 n° 8, 2^e afdeling, 3^e bureau, en het antwoord van den betrokken burgemeester dd. 9 juli, d. a. v.

Den 27sten Augustus 1898 bezocht ik deze gemeente; ik reed van het station, Osf over Lidhoijen naar Loith; vandaar reed ik over Kessel, Baren, Nern en Empel naar den Boschberg. -

Men had zich niet veel moeite gegeven om mij een feestelijke ontvangst te bereiden. Enige slaggen aan de huizen en wat slaggen doek en groen aan het raadhuis. -

Op het raadhuis vond ik den burgemeester met zijne wethouders; de burgemeester wilde, dat ik met hem mede zou gaan, om te zijnen huize te ontbijten; na alles, wat vroeger tuschen ons was voorgevallen, had ik daarin geen lust, en bedankte ik dus. -

Op mijne audiëntie verzoeken, succesfevelijk:

- 1° Dominee Krol, die klaagde, dat de zusters aan de kinderen van de bewaarschool verboden, om met kinderen van Protestanten of van Israëlieten te spelen. - Waar de bewaarschool een jaarlijksch subsidie van f 150.- van de gemeente kreeg, kwam zulks naar zijne meening niet te pas. - He heb aan B. en W. opgedragen om dit te onderzoeken en om, wanneer het onverhoopt mocht blijken, dat het waar was, te zorgen, dat die al te groote ijver van de zusters wat gematigd en gestempert werd;
- 2° De Israëlieten Hoeff en de Winter, en de looperlager Smits beklaagden zich, dat zij, wanneer er lezingen te doen waren, daarmede nooit begunstigd werden.
- 3° De pastoor en de kapelaan klaagden over de heftige ruzies in Loith; de burgemeester gaf daartoe aanleiding; hij zou een zeer onbetrouwbare man zijn naar de meening van den kapelaan; de pastoor was zoo voorzichtig, zich niet uit te spreken; wel zeide hij, dat als de burgemeester wat water in zijn wijn wilde doen, er aan veel verkeerd spoedig een einde zou gemaakt zijn; maar daarvoor was de burgemeester niet

Loith.

niet te vinden.

4°. D^r. Wiggersma klaagde, dat de burgemeester in een genees- kundig tijdschrift een geneesheer geraagd heeft voor Loithoijen. Toen ik den burgemeester daarover mijne verwondering te kennen gaf, omdat in Loithoijen burgemeester en gemeente- raadsleden om stijd D^r. Wiggersma genoemd hadden,

zeide de burgemeester, dat hij zich nooit tot eenig tijdschrift om geneeskundige hulp had gewend. - Te dezer zake ontving ik van den burgemeester een schrijven dd. 30 Aug. gasbus 1898 met 2 bijlagen, waaruit n. m. m. de onfaire handwijze van den burgemeester tegenover D^r. Wiggers- ma den duidelijkste blijkt (agenda Abas n° 57^e van 1898).

5°. De Rijksontwanger, Scheijling had niets bijzonders;

6°. Het lid van den Raad Schouten klaagde over den burgemeester en over den veldwachter Boukes, die vol- gens hem veel te veel in de kroeg zou zitten.

7°. De gemeenteontwanger Pomper en de biertrouwer van Ielbouwik kwamen enigszins terug op hunne vroegere klachten omtrent het politie toezicht; zij wil- den blijkbaar den veldwachter Boukes saarweeren.

8°. Notaris Beijlinck kwam zijne opwachting maken. -

Ik vroeg B. en W. of het waar was, dat Boukes veel drank gebruikte, waarop ik een berispend antwoord ontving van een der twee wethouders, die mij mededeel- de dat Boukes veel te veel in de herberg zat. - Ik ver- weet daarop den burgemeester, dat hij niet voldoende toezicht had gehouden op zijn veldwachter, en dat hij daardoor de oorzaak was, dat die veldwachter ongeluk- lig werd. -

Administratie van den ontwanger. Vergunningsrecht voor een deel eerst in deien in feite betaald. Rechten wegens verrichtingen van den Burgerlijken stand niet verantwoord. Bij kasopneming sluiten B. en W. het journaal met foliood- taf. De gaarder van het laageld moet maandelijks, storten, maar doet dat niet.

Secretarie. Geen geregeld notulen van B. en W. - Inhuurverrijngs- lijst niet geregeld bezien. Schutterijregisters niet alle aanwe- zig. Verhuizingen binnen de gemeente worden in de bevolkings- registers niet bijgewerkt. Er is geen huizenklapper.

Loith.

Bij schrijven dd. 2 Juli 1901 A nr 2de afel. 1de bureau „verkiezingen“ (den burgemeester van Loith mijn vriendig ongenoeven bekeerd over zijn optreden bij de ver- kiezing van leden van de gemeenteraden van Loith en van Loithoijen

Den 14 Juni 1902 kwam ik weer in de gemeente. Ik reed van 's Graafschap naar Olf, omda ik ontbent in de herberg van de Bruyn; van daar naar Loithoijen, vervolgens naar Loith, om ten slotte den trein te nemen te Olf den trein naar den Vrank te nemen.

De slechte verhanding, welke bestaat tusschen den burgemeester en den secretaris bekende zich af aan het Raadsluis te Loithoijen. Daar stonden, toen ik naar Loithoijen vertrokken twee rijtuigen behalve het mijn, waarvan een bestemd was voor den burgemeester, en een voor den secretaris.

Op het Raadsluis bemerkte ik, dat de burgemeester ook niet kwam met zijn wethouders, en dat deze zeer op hem zijn gebeten.

De wethouder Schouten opende het weer en begon met te klagen over de verkiezing van een lid van den Raad: toen hij Schouten, met een lijf naar het gemeentehuis was gekomen om iemand candidaat te stellen, was daar niemand, om die lijf in ontvangst te nemen, als de veldwachter; de burgemeester was nl. naar Loithoijen gegaan. - Toen er later weer een raadsverkiezing was liep de bevoeg- meter de gemeente uit, en berichtte zulks aan den weth- houder; hij zond hem nl. een briefje zonder het antwoord af te wachten, af de wethouder een heelten dag op het Raadsluis zou kunnen zitten, reed de burgemeester weg. - Wethouder had gekend, en had op het Raadsluis een dag gezeten, maar hoe had het maeken gaaen, als wethouder eens niet gekend had?

Daarna kwam van Olf met de klacht, dat, als de bevoeg- meter afwezig was, de deelen niet geopend werden, ook dan, wanneer burgemeester voor 5. 14 of meer dagen wegging; men vroeg mij, af dat wel mocht. Toen de

Lith.

Burgemeester tot zijne verdediging kwam, dat hij weede, dat de stukken anders zouden weg komen, want vielen beide welhouders tegen hem uit, ^{waar} Toev. hij hen wel aanzag, en of hij meende, dat een brief in hunne handen niet veilig was.

Eene derde brief was de postverbinding tusschen Lith en Bsf; die verbinding geschiedt nu tweemaal daags met een wagen. De Inspecteur der postwegen had hierover aan den burgemeester geschreven, en geveroogd, wat hem meer gewenscht scheen, een derde rit met een wagen, of tweemaal een wagen en eens een voetbede. De burgemeester had die vraag ter beantwoording overgebracht bij B. en W.; dat College meende dat drie ritten met een wagen het beste zou zijn; des niettegenstaande berichtte de burgemeester aan den inspecteur twee ritten en een voetbede; — des brief, dien B. en W. besloten hadden te laten afgaan, n.l. drie ritten, werd niet verzonden.

Daarna kwam ter sprake het feit, dat de secretaris steeds bureaubehoeften, boeken en wat er op school noodig was, besteld had. Burgemeester had secretaris geroepd, dat hij, burgemeester, daarvoor in het vervolg zou zorgen, en had toen met Stokvis te 's Bosch gecontracteerd, dat deze 20% aan den burgemeester zou te goed doen. Eerst nadat deze zaak in den gemeenteraad was ter sprake gekomen, had burgemeester de 20% in de gemeentebuis ge-
stort. — Burgemeester beweerde, dat welhouders die zaak onjuist vaststelden, en beriep zich op de meth. s. g. v. s. f. d. s. h. k. —

Wat het legaat der van Coath gaf reden tot onaan-
naamheden; er was te 's Bosch een vergadering van vijfge-
namen belegd; de raad had eene commissie benoemd
om naar die vergadering te gaan, n.l. de beide welhouders
met den secretaris. — Desniettegenstaande ging ook de bur-
gemeester er heen. — De welhouders zoogen daarin een
bewijs van wantrouwen van den burgemeester tegen
de door den gemeenteraad benoemde commissie. —

De burgemeester had den districts schoolopziener

Lith.

verzoekt naar Lith te komen, ten einde te bespreken,
op welke wijze het best de inkomenden en legaat van Coath ge-
bruikt werden overeenkomstig de bedoeling van den
erflater. — Zij had dat gedaan, zonder daarin de wet-
houders te kennen; districts schoolopziener meende eene confe-
rentie met B. en W. te zullen hebben; toen dat niet het geval
was, maakte hij feitelijk voor niets eene reis van 's Bosch
naar Lith. — De welhouders waren hierover zeer ver-
stoerd.

De burgemeester was zo kleingeestig, dat hij alle bureau-
behoeftheden achter slot had, en den secretaris dwong, om
zelfs om een pennetje te komen vragen! Bovendien had
hij ruzie met den secretaris, en weigerde hem toe te spreken;
hij had geen woord voor hem over. De zaken leden daar-
onder. Gek was niet meer om uit te houden voor den, wet-
houders. — In iedere vergadering van B. en W. was er
opvoete ruzie tusschen burgemeester en secretaris over allerlei
zaken, en waren zij, welhouders, gedwongen daar toe te
hooren en er bij tegenwoordig te zijn. De dachten er sterk
over, om voor thansse bekeuring te bedenken. —

Ik heb toen den secretaris laten binnenkomen, en
heb met de heeren den ellendigen staand van zaken
besproken, en een beroep gedaan op hun aller goeden
wil, om de zaken meer in het rechte spoor te leiden.
Ik hebben verzocht, om toch te letten op hetgeen hen
vereenigde, n.l. het behartigen van de aan hunne
goede zorgen verworvende belangen, en niet op
wat hen verdeelde. Ik heb er hen op gewezen, dat zij,
au fond allen hetzelfde wilden, n.l. het belang
van de gemeente behartigen, maar dat zij, zonder
op elkaar te letten, allen hun eigen weg gingen; dat
die wegen tot nu toe niet voor allen derzelfde waren ge-
weest, al meenden ze ook, ieder voor zich, dat ze langs
hun eigen weg het best zouden kunnen, waaraan ze meenen
wildten. Ik heb ten slotte getracht, den vrede te herstellen, door
wel den secretaris te wijzen op zijne behorshomingen bij het
voeren der administratie, maar door ten slotte den bur-
gemeester te dwingen (omdat die de grootste schuld had), om

Lith.

naar den secretaris te gaan, en hem het eerst de hand te reiken.

Den 1^{den} April 1906 kwam ik weer in lith; ik was per trein naar Oef gegaan; had van daaruit lithoyen bezocht, en kwam daarna in lith. Vanop denzelfden weg, waarlangs ik gekomen was, keerde ik naar den Bosch terug.

De verhouding tusschen den burgemeester en de wethouders is veel verbeterd; secretaris Schouten is afdien; zijn weduwe bleef in behoeftige omstandigheden achter; er was een zoon van \pm 20 jhr. Om dit gezin te helpen, stemde de burgemeester er toe, om zich voor drie jaar tot secretaris te laten benoemen, ten einde de plaats voor dien 20 jarigen jongen open te houden; die jongen kwam op de secretarie, en doet, met den burgemeester samen, al het secretarie werk; de burgemeester staat het geheele tractement van den secretaris aan de weduwe Schouten af. — Door deze welwillende handeling, heeft hij veel goed gemaakt, is er veel van de vroegere maatschappij vergaten, en gaat het thans vrij goed in lith. — De burgemeester werd zelf voor eenigen tijd bij enkele candidaatsstelling tot lid van den Raad gekozen, en zag, bij de periodieke vertiering in 1905 zijn mandaat verliezen. — De burgemeester kreeg nog bovendien wat invloed, door dat hij in het bestuur wist te komen van het Zwaag Zwaagdijk, terwijl hij bovendien secretaris - penningmeester werd van den anderen polder. — De positie van den burgemeester is dus in de laatste jaren aanmerkelijke verbeterd.

Bij de laatste Raadsverkiezing heeft men getracht den wethouder van Oef te laten vallen; ik had niet achterhaalen, of de burgemeester daar de hand in gehad heeft; van Oef gaf hij bereidte wijze zelfs te verhooren.

Het het geld van v. Coalle (\pm f. 60.000) wech men niet wist te doen; het landbouw onderwijs nam heelmaal niet op; het teken onderwijs genoot maar zeer matige belangstelling. Het is niet jammer. —

Lith.

Veldewachter Boukes is ontslagen, en vervangen door een politie agent uit Utrecht, over wien men zeer tevreden is; de man heeft een zeer net huis houden. Ik heb gevraagd, dat men zijn qualificatie bij zijn tractement zou loopen.

Men kan niet aangeven hoe het kwartel dak op de openbare en byzondere school samen 117 meisjes gaam tegen 61 jongens.

De firma Jansen te lith is eigenaar van zes booten, waarmede zij een geregelden dienst onderhoudt met de voornaamste plaatsen in het land; des Zondags liggen al die booten te lith voor de wal.

Den 15 April 1910 kwam ik weer in lith; ik was lever in lithoyen geweest; ging later nog naar Hem (Haren) en keerde van daar via Oef naar den Bosch terug.

De jonge Schouten is thans benoemd tot tijdelijk secretaris; voor drie jaren; maakt middelen zijn diploma halen; is van den winter ziek geworden; dat daarom dit jaar geen examen; ^{om les te hooren} ging per fiets heen en terug naar den Bosch, ^{iedere} iedere keer; kon daar niet tegen. —

Er is geen staat van exploitatie van gemeentelijke bezittingen; de burgemeester zal zorgen, dat er een komt.

Om den veldewachter aan de gemeente te binden, wordt er jaarlijks te zijnen behoeve op een spaarbankboekje f. 50. — in. geschreven; op die manier zal hij, als hij 64 jaar oud is, recht hebben op een kapitaal van \pm f. 2000. —

heggaat van Coalle beengh ongeveer f. 6000; daarvan wordt betaald tekenonderwijs en meer uitgebreid lager onderwijs. — Voor tekenonderwijs komen twee leeraars uit Oef, gedurende de wintermaanden, eens per week; zoo'n leest van gemeente f. 15 aan de beide leeraars, benevens vuur, licht, teken behoeften enz. Voor bouwleundig tekenen zijn er 10, voor handtekenen 4 leerlingen.

Het dit gebreed lager onderwijs valt weinig in den smaak; hien leerlingen, meestal uit den allergeersten stand, die het dus niet noodig hebben om anderhalf woord Fransch te leeren. — Men heeft eraan geaden, om eens aan landbouw onderwijs en aan tuinbouw onderwijs te denken. —

Lith.

De vlooy Maaslanden hebben in den afgelopen winter veel schade gedaan. Men heeft die berekend op ± f. 4000. en zich ook hulp tot de Watersnoods Commissie te Amsterdam gemaakt. Eenig stekhoudend argument, waarom die Commissie zou moeten helpen, is het niet aan te voeren. Want men moest het mij toelaten: watersnood, dighbreuken, stormvloed en wat dies meer zij, was er in den afgelopen winter niet geweest, niets anders dan een hevige werking van de Beese Maas, iets, waaraan men alle jaren bloot stond!

Voerzicht op de toepassing van de bouwwetgeving wordt uitgeoefend door een deskundige te Lf., aangesteld voor het getelle respect van de daar zekende Persoonheids Commissie; voor het blootdelen van een Basissplan wordt hem f. 25 betaald; tijdens den bouw komt hij twee of driemaal kijken, hij krijgt dan f. 0.05 per kilometer. Zwaar betaald wordt hij dus niet.

Den 25 Juni 1915 kwam ik weer in Lith; ik was hoven in hem geweest; later ging ik nog naar het veldbaard van Welysche veldbaarden te Lden.

De Wiegerna zek de gemeente in rep en roer; hij wil bij de aanstaande raadsverkiezing wethouder Schouwen laten vallen; van desen wethouder beweert Wiegerna, nu vroeger, dat hij grond van de gemeente bij zijn erf had afbroeken; de landmeter heeft toen aan dien strijd een einde moeten maken. — Wiegerna zek me de hede gemeente tegen het Bestuur op; zoo kreeg ik niet minder dan 10 menschen op audientie, die allen verhooring kwamen vragen van de heden tegeleyde vergoeding, omdat ^{hun} kaptimmer onder de wapenen is; die hede beweging was door Wiegerna op het gebouw gezet!

De jonge Schouwen heeft nooit essemen gedaan als candidaat gemeente secretaris; des niettegenstaande is hij toch definitief benoemd tot secretaris van Lith!

Alle gemeentearmbuuren zijn in pensioen fonds opgenomen; ook de veldwachter Kijuljes, voor wien thans

Lith.

niet meer f. 50. - per jaar op een spaarbankboekje geplaatst wordt; dat is thans niet meer noodig.

Maasmonduwlen voldoen wel; men zou eerst heelemaal hveden zijn, wanneer de benedenmond van de Beese Maas 40 à 50 c. ll. werd opgehoogd; dan kreeg men minder water, vooral in het veldjaar.

Er zijn ruim 30 menschen, die f. 2 per week rente hebben van het Rijk.

In het jaat den boeren byzonder goed; hennu uitgaven zijn wel groot, maar hennu inkomsten zijn naar verhouding nog veel groter. — Al het land, dat in de laatste 10 jaren onder den hamer kwam, werd door ingezetenen van de gemeente gekocht. De voornaamste uitwonende eigenaren zijn

A. J. A. van Lanschat 50 fl. A.

Mr. Margraaff 40 fl. A.

H. Belinck 36 fl. A.

J. B. A. Jonker 17 fl. A.

Benyngell de Raedt 17 fl. A.

B. v. Tienhoven 14 fl. A.

Sapers 12 fl. A.

Dezen raadplaats aan de Maas is van veel belang; hoort aan de gemeente; is goed in orde.

Er woonden vroeger wel 25 Israëlitische gezinnen in Lith; thans nog 12 huishoudens. — Er waren 5 Dotsche gezinnen; De Kral is overleden; er is toch weer een andere dekminee gekomen.

Coöperatieve stoommivelfabriek op gericht in 1914; wordt goed; 700 kaem; voorzitter is Wethouder van Lf.

Staan de stoomboot onderneming te Lith verdueren minstens dertig menschen een goed stuk brood.

Den 14 Juli 1919 bezocht ik vern rijk den Bosch de gemeenten Lith, Lithoyen en Vistel, rook.

Lith is financieel een gelukkige gemeente: de ± 18 fl. A. hoven en wethouder bleekten in 1918 ruim f. 10.000 op. Niettegenstaande de distri..

